

Seto Kongressi Vanõbidõ Kogo kokkosaaminõ

Verska sanatooriumi roomõh

02.02.2014

kell 13.30

Kohalõ tulnu': Sarvõ Õiõ, Leima Aarne, Liivago Imre, Hao Paali, Jüriõõ Vello, Lõvi Vello, Matvei Arvi, Majagu Helju, Saare Vello.

Päävåkõrd:

1. Päävanõba tiidäandminõ kuuholõkidõ vahelitsõ tegevusõst (nov.- veebr.)
2. 2014.a tüüplaan, tegevuskava.
3. Seto instituudiga om kokko lepüt SK raamadu välläandminõ
4. S kongressi valimispapridõ kõrrastaminõ
5. S kongressi päävåkõrra kokkosäädminõ
6. Setomaa as'atundjidõ kokkosäädmissõl kõnõldu'
7. Konkursse vällähõikaminõ ja kuupäävä'
8. Kotusõpääl vällämärgit küüsümisõ'.

1. Saare Vello:

Ülesetomaa kuuholõkit om olnu' kats kõrda (Obinitsah, Verskah). Petseremaa vapiga' asõndamist Setomaa Turismi puult vällä pant märk. Kleepsudega' asõndamma. Kirja olõ-õi Setomaa Turismile tett.

Rein Zaitsev sai Vanõbidõ Kogo puult Setomaa kultuuriprogrammi nõvokokko.

As'atundjidõ komisjon oll Siseministeriumih 26. jaanuaril. Rõhuasetus – nuuritemaatika nõsta' ettepuuldõ, Setomaa Valdu Liit oll ka' tuuga' nõuh.

Minemä iispäävä tahtsõ seto uudise' intervjuud, nuuri ja maalõ tulõki teema.

Kirodi Setomaa aolehele kirätükü Vanõbidõ Kogo pildi pääle tuumisõ jaost.

Kiri – juhtida tähelepanu Setomaa piiride tähistamisest, et selline asi peaks käima läbi Vanemate Kogu.

Lehes kirotu', õt kuis pias Setomaa piire tähistämmä. Konkusi kuulutami vällä, õt kuis tähistä' sissesõidu' Setomaalõ.

Kuismuudu tähistä' Setomaa piiri'. Vahtsõ seto vapi vällätüütäminõ, s'ooni aoni om Petseremaa vapp, a säääl om võlss kannõl, olõ-õi seto väigokõnõ kannõl. Parhilla' om Petseremaa vapp.

Otsus: naada' vällä tüütämä, õt Petseremaa vapp saasi' ümbre tettüs ja väiko seto kandlõ vaipi pääle. Seto Kongress kintäs vahtsõ vapi. Alosõst võtta' Petseremaa vapp, mia asõndõdas seto vannamuudu väiko kandlõga'. **Kongressilõ andas hüäst kittä' vahtsõnõ vapp.**

Setomaa piire tähistäminõ.

2. Tüüplaan

28. märts Mikidämäel (Jüriõõ Vello)

23. mai Luhamaal (Aarne)

25. juulih Obinitsah (Maar'a)

19. septembri Verska (Raul)

2. august Mikidämäe Seto Kunigrigi pääväl olla' väläh uma telgiga' (abivanõp Imre)

9. oktoobri XI Seto Kongress Verskah

Kongressi ettevalmistaminõ, delegaatõ valiminõ
Kiä' mäntse piirkonna iist saais, õt delegaadi' saasi' ar' valit:
Saare Vello ja Rein Mats'uri piirkonna,
Zaitsev Rein Raakva nulk
Saare vello Tsätski nulk
Mikidämäel Imre ja Jüriöö Vello
Arne Luhamaal
Villu Meremäel
Paul Tartoh
Lõvi Vello Saatserrinnah
Arvi Talinah

Kunigriigi telgih seto väiko kandlõ teema, pildi', jutu'.

Edimätsse Seto Kongressi saadigu', kiä' nuu' olli', Paali nakas tuuga' tegelemmä.

Mia Setomaast nakas saama? Seto Kongressil ja ka' Vanõbidõ Kogol om vaia vällä tulla'
ummi saiskotussidõga'. Setomaa parhillatsõ' valla' läävä' kokko ja saa ütime Setomaa.

Pöörduda tuuh as'ah regionaalministri poolõ.

Umavalitsuste liidu arvaminõ.

Asjatundjate komisjon tege otsustuse, õt regionaalministri lisasi' üte tõmbõkeskusena
Verska. Oodami ar' Asjatundjate Komisjoni otsuse.

Kongressi otsus pias tulõma.

Ühinemine toimus tõmbõkeskuse põhiselt.

3. Seto Instituudile anda lähteülesandest.

Seto Instituudiga om kokku lepit, õt 2014. aastagal tulõ kokku kor'ada' Seto Kongressi ja SKVK
kuuholõkidõ materjali' (1993 kooni' täämbätsse pääväni), nuu' süstematisiiri' ja säädä' kokko
käsikiri, õt 2015. aastagal kogumik vällä anda'.

Otsus – VK pöördub kõigi asjaosaliste poole üleskutsega kas annetada või anda (lubada) kasutada
instituudil nende käes olevaid kongressi või Vanemate Kogu materjale.

Raamat peaks peale otsuste sisaldama veel mälestusi. Keel, määne?

4. Kongressi delegaatide päevakorra kokkupanemisest

XI Seto Kongressi päevakorra kokkupanemisõst (otsus või deklaratsioon tulõvikust)

Mitte ära unustades ajalugu ja järjepidevust on vaja, aga arvestada reaalsust ja sellest tulenevalt
pilk suunata tulevikku.

Kindlasti pean vajalikuks ja oluliseks koostatav Setomaa ettevõtlusstrateegiat aluseks võttes vastu
võtta kongressil seda toetav deklaratsioon.

Noored Setomaale meetmete heaks kiitmine kongressi poolt. Selgituseks – töörihm peaks saama
need valmis septembriks).

Maikuu aoleheh kindlahe avalda' kongressi dokumendi'.

Deklaratsioon **tulevikuks** – tuu om kongressi küsimus.

Setomaa ettevõtlusstrateegia vällätüütäminõ.

Setomaa Valdu Liit om nii ku ministeerium, kiä veese ello, Kongress and suuna tuu jaost.

Kongressil om õigus üldä', midä om hõste tett.
Majandusliku suuna andminõ.

Noored Setomaale meetmete heaks kiitmine kongressi poolt. Selgituseks (töörühm peask saama need valmis septembriks). Pias olõma fond huunidõ kõrdategemisõ jaost (10 tuhat) nuilõ noorilõ, kiä' omma' siih sündünü', üles kasunu' ja tulõva' tagasi. Olti nõuh, õt sãntse komisjoni pias kokko pandma: Saare Vello, regionaalministri poolt määratut isik Taavi Linnamãe, Põlva maavanem, Inara Luigas riigikogo puult, Veska puult arendusnõunik Meel Valk, Miss'ost Urmas Peegel.

Kongressi otsus Setomaa elu korraldamise ja juhtimise (omavalitsemise) kohta.

5. As'atundjidõ komisjoniga' kokkosaaminõ.

SKVK ja SVL ettepanekud: kavandada vahendid piiriãarse piirkonna arengut kõige enam mõjutavates riigiteede kaasajastamiseks, korrastamiseks, rajamiseks; kanda tolmuwabade teede programmi 2030. aastatel 2014-2020 teostamiseks alljärgnevad Setomaa teed:.....; teehoiukavas 2014-2020 teede valikute metoodikas arvestada teede piirikaitselist ning piiripunktidega seotust.; lähtudes piirikaitselistest vajadustest rahastada kohalike teede korrastamist ning korrashoidu aastast täiendavalt 64 000 euro ulatuses valla (Meremãe, Mikitamãe, Misso, Vãrska) kohta kokku 256 000 aastas; kavandada EL piiriülesesse programmidesse strateegiliste projektidena ...

Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumil määrata juhtinstitutsioon, kes võtab juhtiva rolli vajalike tegevuste planeerimisel ja koordineerimisel vaadates piiripunktide lähedusest tulenevatele võimalsutele riiklikult tasandilt.

Piiriületusega seonduv.

Olukord: Saatse-Kruppa tee on suletu autotranspordile ning pole õöpãevaringselt avatud.

Seto maja teema – hoovimaja kõrdategemise jaost rahanummõr oll sisse kirotõt, kitetã-ãs, õga laidõta-as.

Setomaa koolide õpetajatele lisakoefitsient 1,2 maksab hinnanguliselt 95000 eurot (Meremãe 20000, Misso 15000, Vãrska 45 000, Mikitamãe 15 000). HTM-l taastada selja setomaa koolis lãbiviidava seto keele õppe toetuse aastase mahuga 8000 eurot. Arvestades Euroopa Liidust planeeritavate rahastamistingimuste vãljatõõtamistl Setomaa koolide renoveerimisvajadusega nii põhikoolide kui ka gümnaasiumide puhul.

Taastada setomaa kultuuriprogrammi elluviimiseks iga-aastane maht (320 000 eurot).

Alternatiiv: mahukad projektid rahastada muudest allikatest.

Setomaa arengu programm. Olukord: Setomaa arnegu programm kavandati alguses nelja-aastaseks perioodiks (2006-2009). Alates 2010. aastast on programm olnud õhe-aastane. Ettevõtluskeskkonna kujundamine on pikaajaline protsess ning kindluse puudumine tuleviku ees pidurdab ...

Ettepanek: tõõtada vãlja ja kinnitada 5 aastaks Setomaa arengu programm, milles lepitakse kokku pikaajalised strateegilised arendussuunad. Kavandada Setomaa arengu programmi rahaliseks mahuks 5 aastaks 1,6 miljonit eurot (320 tuhat eurot aastas).

Strateegilised õlepiirilised projektid: Vãrska-Kruppa tee renoveerimine ja Saatse-Kruppa piiripunkti vãljaarendamine.

Lugeda üheks prioriteetseks projektiks Petseri seto keskuse kompleksi väljaarendamine.
Lugeda üheks prioriteetseks projektiks Setomaa muuseumide ja Pihkva oblasti muuseumide arendamise ja koostöö projekti.

Haldusterritoriaalse reformi tegemine.

6. Konkursside väljakuulutamisest (aasta ema-isa, aasta vanaema-vanaisa, seto kodu) – arutelu ja otsus reavitamise kohta

SKVK poolt kuulutada välja 2014 aasta Setomaa aasta ema-isa, konkurss ning avaldada kuulutus veebruari, märtsi, mai ajalehes Setomaa, portaalis setomaa.ee ja valdade veebilehtedes (ka ajalehtedes).

Üleandminõ om Kongressil.

Seto kodo arotamisõ võtami järgmätsel kõrral aotamisõlõ.
Mai kuuh naada' konkurssõ vällä hõikamma.

Piirilepingu allkirästäminõ.

Seto rahva tahtmist olõ-õi arvõstõt, õt seto rahvas ello jääsi'.

Pressiteade: SK Vanõbidõ Kogo tulõtas Tartu rahu aastapääväl rahvalõ miilde:

Tartu rahu aastapääväl tulõtas Seto Kongressi Vanõbidõ Kogo miilde X Seto Kongressi (9. oktoobril 2011 Verskah) otsust piirist, mia om Eesti Vabariigi ja Vinne Föderatsiooni vaihõl.

- Kõik Seto Kongressi' 1993. aastagast pääle omma' olnu' tuu vasta, õt setokõisi põlinõ elokotus lahutas ar' Eesti Vabariigi ja Vinne Föderatsiooni vaihhõlõ säet riigipiiriga' säänestmuudu, õt Ida-Petseremaa om ja jääs liidetüs Vinne Föderatsiooni külge.
- Õgasagamatsõ' piirimuutmisõ', mäntse' setosidõ põlidsõl umal maal kehtestedäs ilma seto rahva ja timä esindüskogo Seto Kongressi nõuholõkilda', lugõ Seto Kongress seto rahva diskriminiirmisõs.

Tõõnõ kiri avalikkusele – Seto Kongressi Vanemate Kogu avaldus seoses Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni vahelise piirilepingu allakirjutamisega Moskvast 18. veebruaril 2014. aastal

Arvi Matvei : Nelja aasta jooksul toetati kokku 64 eri taotleja 314 projekti kogusummas 763 421 eurot. Võrreldes programmi eelmise perioodiga (aastad 2006-2009) on vähenenud nii programmi eelarve kui ka taotluste arv. Eelarve kogumaht on väiksem 31%.

Ma käve Petseri gümnaasiumi 95. aastapäävä pidol.

Kirja pandnu'
Sarovõ Õiõ